

bagevirkende Kraft, hvad man altsaa vil gøre ved dette i og for sig principstridige og urigtige Indgreb i de private Borgeres Formueforhold. Man kan under særlige Forhold maaske forlange, at Borgerne, naar der bliver fremsat en Lov, skal være belavede paa, at den snart kan blive vedtaget, og indrette sig derefter. Det kan man forlange, hvis Loven kommer i Løbet af kort Tid eller i alt Fald indenfor den samme Rigsdagssamling. Men naar den ene Rigsdagssamling gaar efter den anden, uden at Loven bliver vedtaget, og der endogsaa er en Samling, hvor Loven slet ikke har foreligget, saaledes at man kommer op til $3\frac{1}{4}$ Aar, synes jeg ikke, at man kan stille den Fordring. Det kan ikke forlanges, at Folk i 1919 skal indrette sig paa den Situation, som forelaa den 25. Februar 1916. Hvis Lovgivningsmagten havde villet gøre et saadant Indgreb overfor Borgerne, burde den have sørget for til et langt tidligere Tidspunkt at vedtage denne Lov. Naar Lovgivningsmagten har ladet Loven ligge saa mange Aar — og det er ved tidligere Lejligheder blevet paatalet af den ærede Ordfører overfor Ministeren, at man har ladet Loven ligge saa længe —, synes mig, at Lovgivningsmagten har tabt sin moralske Ret overfor Borgerne til at gøre dette i og for sig forkastelige Indgreb i deres Formueforhold.

Jeg tror, at disse principielle Betragtninger i og for sig vilde være fuldkommen tilstrækkelige til at begrunde vort Ændringsforslag under Nr. 1, men jeg kunde ønske at tilføje, at Lovforslaget er yderst uheldigt affattet, selv fra det givne Udgangspunkt, idet det i stort Omfang rammer ganske ved Siden af. Saaledes som det ogsaa fremgik af den ærede sidste Talers Bemærkninger, er det aabenbart, at den Mand, man egentlig vil ramme, er den Godsejer, som ejede en Fæstegaard den 25. Februar 1916, men nu har faaet skilt sig af med denne Gaard for at undgaa Lovens Virkninger. Det skal han ikke have Lov til, det skal han ikke tjene ved. Men saaledes som Loven er skrevet, er det slet ikke denne Godsejer, man rammer; han har solgt Gaarden, og han har faaet Pengene i Lommen, og dem beholder han. Nej, den, man rammer, er Køberen, den Mand, som har erhvervet Fæstegaarden og betalt den til Dagens Pris, det vil altsaa sige: til en høj Pris. Det er ham, af hvem man nu forlanger, at han skal sælge Gaarden, men paa de Vilkaar, Loven byder, det vil sige: for en langt lavere Pris; han skal altsaa lide et meget

betydeligt Tab. Og selv om man vil sige, at man af Godsejeren kunde forlange, at han fra den 25. Februar 1916 skulde indrette sig paa den Mulighed, at den en Gang fremsatte Lov dog maaske en Gang kunde blive til Virkelighed, synes det mig virkelig at være en alt for streng Fordring at stille til den Mand, som har købt Gaarden, og som ikke tidligere har haft noget at gøre med Godser og derfor ikke heller har haft Opfordring til at følge Rigsdagsforhandlinger om Godslovgivning, hvis man til ham vil stille det Krav, at han allerede fra den 25. Februar 1916 skulde være indrettet paa, at der kunde komme en saadan Lov som den, vi i Dag behandler. Forholdet er altsaa det, at man i alle Tilfælde, hvor et saadant Salg har fundet Sted, vil, naar man vedtager Loven i den Skikkelse, hvori den nu foreligger, komme til at rette Bager for Smed. Det kan slet ikke undgaas. Det er een Mand, man vil ramme, men det er en anden Mand, man i Virkeligheden rammer. Det er den Mand, der har vundet Fordelene og stukket Pengene i Lommen, man vil ramme, men det er en anden Mand, som nu skal afgive det betydelige Beløb, og lide den betydelige Formueformindskelse, som her er Tale om.

Dette er noget, der altid vil indtræffe, men det vil yderligere kunne ske, at man slet ikke kommer til at hjælpe den Mand, man egentlig vil hjælpe. Tanken med Loven er nemlig sikkert den, at man vil hjælpe den Bruger, som havde Gaarden den 25. Februar 1916, og som, hvis Loven straks var udkommet, kunde have ventet at købe den, men som er blevet afskaaret fra dette Køb derved, at Godsejeren har solgt til en anden uden Brugerens Samtykke. Men saaledes som Loven er skrevet, er det aldeles ikke sagt, at det er den Bruger, man kommer til at hjælpe. Det kan nemlig være saaledes, at der har fundet ikke blot Ejerskifte, men ogsaa Brugerskifte Sted. Hvis der nu havde været Spørgsmaal om en ganske kort Tid, nogle faa Dage eller saa, vilde man vel sige, at det var meget lidt sandsynligt, men man maa stadig huske paa, at der er Tale om $3\frac{1}{4}$ Aar. Brugere dør dog eller maa opgive deres Stilling, ligesom andre Mennesker, og i Løbet af $3\frac{1}{4}$ Aar er det noget, som meget let kan ske, at der kan være skiftet Bruger paa en vis Gaard. Forholdet kan altsaa være det: I 1916 bliver Loven forelagt. I 1917 sælger Godsejeren Gaarden til Trediemanden den Brugerens Samtykke. I